

Anduriña, cen anos de paixón

Por: Antón Mascato

Redacto este artigo a xeito de memoria da celebración do centenario do Anduriña. Cando se achegaba o comezo do ano 2019 recibín a petición de dous anduriñistas de probada fidelidade, Carlos Prieto e Lino Ferriños, de redactar un libro que deixara constancia para o futuro do que significou na vida social, económica, política e deportiva do Grove os cen anos de traxectoria desta senlleira entidade. Porque cen anos de vida social e deportiva son os que cumpriría o histórico clube de fútbol Anduriña do Grove se continuase activo na actualidade. A ese libro, unha comisión formada para celebrar esa efeméride decidiu sumarlle unha exposición, un documental, un encontro entre ex directivos e xogadores, unha xornada deportiva, e unha cea de confraternidade, eventos a desenvolvérense no mes de outubro de 2019. As motivacións sustentáronse en dar conta desta efeméride. Só nos movía a vontade de render homenaxe a cantos levaron nos seus corazóns o escudo do paxaro e a cor negra trazada no peito. E sen dúbida acadáronse os obxectivos, os actos deron lugar a reencontros de vellos compañeiros de xogo e foron seguidos por moitas persoas que emocionadas agradecían os esforzos e dedicación das persoas que estiveron na organización dos mesmos: Elena Chaves, Carlos Prieto, Paco Padín, Lino Ferriños, Xé O Picán, Luís Escalante, Queco Fresco, Fran Padín e Antón Mascato, principalmente.

Ao libro sumámoslle un magnífico documental, obra da cineasta Dunia Álvarez, na que diferentes persoas de pasado anduriñista deixan a súa memoria emocionada, un traballo imprescindible para comprender a importancia, o valor, as pegadas imborrables que o Anduriña Sociedade Deportiva deixou tras estes cen anos de honor. Para a realización da encomenda de redacción da obra memorialística encontrámonos con que non había rexistros que documenten a fundación do clube, e as diferentes etapas polas que foi pasando. Tivemos que tirar de memoria oral, dunha entrevista longa que Carlos e Lino lle fixeran nos anos oitenta a Pepe Barral e Severino Lores; e de hemeroteca e actas municipais. Con iso hoxe sabemos que foi o médico Cándido Otero Goday, a finais de 1919, daquela empregado na compañía alemana de

Benito Mirazo, Quiel Domínguez, Moncho Lavandero e Doro Chaves

navegación Bremen Lloyd de viaxes transoceánicas, quen fundou o histórico Anduriña do Grove. Tamén soubemos que o primeiro equipamento non tiña franxas negras sobre a camisola branca. Na década de 1920 o equipo de modestos e o seu infantil e xuvenil, que xa competían en 1925, xogaban cunha camisola branca, con puños e colariño en azul escuro, pantalón negro e medias da mesma cor. No escudo do peito xa figuraba un balón coa ave voando en sentido descendente. Na exposición organizada e no libro publicado poden verse as fotografías e textos de prensa que o documentan, do mesmo xeito queda ben esclarecida que a sociedade comezou chamándose Fútbol Clube, e así permaneceu ata a década de 1930.

Nese libro queda reflectida a ignominia, a traición, que dende a secretaría do concello da que era titular Eduardo Fernández O Caderas, se fixo para que a sociedade anónima da Toxa puidera expulsar coa axuda do ministro Fraga Iribarne, en 1967, ao equipo do campo da Toxa no que xogaba dende 1919. Tamén os trámites do alcalde Francisco Alonso O Pataghalana, para a construción do novo campo de fútbol municipal do Monte da Vila. Episodios dos últimos anos do franquismo dominado no poder local por falanxistas de baixo perfil político, mais preocupados por manterse nos cargos -servindo aos intereses dos poderes económicos do grupo Pastor-Fenosa- que aos veciños e veciñas do Grove, cando menos no que respecta á traxectoria do Anduriña.

Nomes de xogadores pioneiros como Herodes, Manuel Lueiro, Paco Mascato, Pepe Campaña, Moncho Carroño, Paco Ghardés, Ramón Mandiás, Emiliano Goday... son hoxe referencias remotas para a afección que permanece viva; mais non é pasado esquecido a brillantísima etapa da “sepilladora” que na década de 1950 arrasaba nos campos das Rías Baixas con Javier Campaña, Luis Prieto, Gerardo Sanmartín, Núñez O Bichotes, Prieto, Bolina, Migelito, Fernando Besada, Paco Padín, Cartucho, Ferriños e Lapre, extraordinario equipo formado na súa totalidade na canteira local. A década de 1960 foi de transición, onde destacan Luís Escalante, Manos, Carlos Prieto, Barral, Marciano, Xé O Picán, Jorge, Senra, Miguel O Pirillo, Manolo Piñeiro, Luis O Simón, Joaquín Solla, Manolo Chupete, Guillán, Marra...) con problemas graves pola expulsión violenta do campo de fútbol da Toxa, culatazos de fusil da benemérita incluídos, e a non participación en competicións se o Anduriña tiña que xogar fóra do Grove, como local; as relacións societarias co Casino do Grove (Moncho Mascato, Jesús Montero, Juan Costa...); o retorno xa con novo campo no Monte da Vila. Comezaba a década de 1970 e outra vez competindo entre os mellores equipos de Galicia; ascenso á Serie A, equiparable á terceira de hoxe, e unha nova xeira de extraordinarios xogadores, títulos e trofeos: con Pérez de Lis, Rey; Pepiño, Neno, Mon, Lores, Quito, Martín, Ribadulla, Eloy, Cachapón, Lulo, Abal, Orizaola, Juan O Pisalla, Coira, García Padín, Javier, Chichí, Paredes, Fernando Fernández, Rivas... Foron épocas de altísimo valor deportivo, nas que o Anduriña tiña directivos de absoluta entrega e fidelidade (Benito Mirazo, Quiel Domínguez, Doro Chaves...) e adestradores destacados (Luis Molla, Alberto Argibay, Serafín Neira...). Sen esquecermonos de persoas como Luís O Comidilla, Moisés, Toñito Aguín, José Ramón, Carolo... que cumpriron con eses traballos de intendencia que non lucen, pero que son imprescindibles para o normal desenvolvemento do equipo.

1970. Anduriña, 2- Grove, 1. Pérez de Lis, Choupín, Orizaola II, Farto, Freire, Folgueiro e Lino, Neno, Javier, Torano, Orizaola I, Cuqui e Vilabonga.

Un brillantísimo historial deportivo e humano que remataría formalmente coa fusión acordada no ano 2005. Unha fusión que non deu nin de lonxe os resultados previstos polos heraldos da mesma: un expresidente do Grove e do Unión falaba nunha entrevista de acadar a segunda división española e o resultado real quince anos despois é a segunda galega, ou o que é o mesmo a escuridade do outro lado da lúa. A aparición neste 2019, ano do centenario dun novo Anduriña, que se reclama con toda a lexitimidade e legalidade polo mal que o fixeron os presidentes unionistas, como herdeiro legal, vai abríndose paso fronte á inoperancia e desleixo dos que nada fixeron en quince anos por conservar a memoria do que recibiron coa fusión, na parte anduriñista cando menos.

Todo pasa, non sendo o pasado, por iso non remata a paixón acumulada no historial de cen anos de vida na sociedade do Grove; todas as persoas nadas ou criadas aquí levan dentro un anaquiño desta longa historia de éxito e dedicación, seguramente esa sexa a explicación de que o noso histórico paxaro volva voar.

1919 - 2019

ANDURIÑA. CEN ANOS DE PAIXÓN

Lobisome
productions

UNION GROVE

ANDURIÑA

CEN ANOS DE PAIXÓN

Antón Mascato

Portada-contra-libro

documental